

۱۴۰۲/۹/۱۳

هوالمعلم

اتیسم، ارزیابے ودرمان

www.ketab.ir

ترجمه و تألیف

طلعت رافعی

ویراستار

دکتر کتایون صفرزاده خوشابی

نشرخانه

سرشناسه: رافعی، طلعت، ۱۳۴۴-

عنوان و نام پدید آور: اتیسم، ارزیابی و درمان/ ترجمه و تألیف: طلعت رافعی

مشخصات نشر تهران: دانژه، ۱۳۸۵

مشخصات ظاهری: ۲۲۴ ص: مصور، نمودار

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۳۲-۷۳-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه. ص (۲۱۲-۲۱۱)

موضوع: اتیسم

رده بندی کنگره: ر ۲ / الف ۵۰۶ / RJ

رده بندی دهویی: ۶۱۸/۹۲۸۵۸۸۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۴۶۳ - ۸۵ م

عنوان: اتیسم، ارزیابی و درمان

نویسنده: طلعت رافعی

صفحه آرا: فرزانه هاشملو

ویراستار: دکتر کتایون صفرزاده خوشابی

مدیر تولید: داریوش سازمند

ناشر: دانژه

لیتوگرافی و چاپ: چاووش، شریفنو

شمارگان: ۵۵۰ نسخه / قطع: وزیری

نوبت چاپ: نهم / ۱۴۰۱ / دهم ۱۴۰۲

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۹۳-۲۷۳-۸

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا بخش یا عرصه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران: خیابان استاد مطهری - خیابان سلیمان خاطر (امیر اتابک) - کوچه اسلامی - شماره ۴/۲
 کد پستی: ۱۵۷۸۶۳۵۸۱۱ صندوق پستی: ۴۱۴۶-۱۴۱۵۵ تلفن: ۸۸۸۴۶۱۴۸-۸۸۸۱۲۰۸۳ تلفکس: ۸۸۸۲۲۵۴۳
 تلفن دفتر پخش: ۶۶۴۷۶۳۷۵-۶۶۴۶۲۰۶۱-۶۶۴۷۶۳۸۹ فکس:

۱۳	 مقدمه
۱۵	 فصل ۱: اختلال طیف اتیسم و تاریخچه آن
۱۵	 تاریخچه،
۱۷	 معیارهای تشخیص DSM-۵،
۲۱	 بیماری‌های همراه با اختلال طیف اتیسم،
۲۴	 تشخیص‌های افتراقی،
۲۶	 اختلالات نافذ رشد،
۲۸	 شیوع،
۲۸	 توزیع جنسیتی،
۲۹	 فصل ۲: سبب‌شناسی
۲۹	 عوامل زیستی،
۲۹	 عوامل ژنتیک،
۳۰	 عوامل نورواناتومی،
۳۲	 عوامل بیوشیمیایی،
۳۳	 عوامل پری‌ناتال،

فصل ۳: خصوصیات ویژگی‌های بالینی کودکان مبتلا به طیف اتیسم.....	۳۵
نقص در تعاملات اجتماعی،	۳۵
رفتار کودکان مبتلا به طیف اتیسم و سن هیجانی - اجتماعی،	۳۸
مشکلات پردازش شنیداری،	۴۰
مشکلات ارتباطی،	۴۱
بازی‌ها و رفتارهای کلیشه ای،	۴۳
مشکلات حسی،	۴۶
رفتارهای خودآزارانه،	۴۶
خلاصه ای از مشکلات کلی افراد طیف اتیسم،	۴۸

فصل ۴: ویژگی‌های شناختی کودکان مبتلا به طیف اتیسم.....	۵۱
اختلال توجه،	۵۱
کنش‌های هوشی،	۵۳
مهارت‌های تحصیلی،	۵۴
توانایی‌های برجسته در افراد طیف اتیسم،	۵۶

فصل ۵: ارزیابی‌ها و تشخیص‌های بالینی.....	۵۹
دلالت‌کننده‌های اولیه در تشخیص اختلال طیف اتیسم،	۶۰
تشخیص و مراحل آن،	۶۱
آزمون CHAT (چک لیست اختلال طیف اتیسم طفولیت)،	۶۴
مراحل غربالگری کودک برای تشخیص اختلال طیف اتیسم،	۶۷
پرسش‌نامه غربالگری اختلالات نافذ رشد (ASSQ)،	۶۸
آزمون CARS،	۷۱

فصل ۶: گام‌های لازم در کار با کودک مبتلا به طیف اتیسم.....	۸۵
گام‌های اولیه در کار با کودک مبتلا به طیف اتیسم،	۸۵
گام‌های ثانویه در کار با کودک مبتلا به طیف اتیسم،	۸۶

۱۸۹	فصل ۷: یکپارچگی حسی
۱۸۹	یکپارچگی حسی،
۹۰	مشکلات حسی،
۹۲	سیستم‌های حسی،
۹۶	انواع اختلالات حسی تندکار،
۹۷	انواع اختلالات حسی کندکار،
۹۸	انواع اختلالات حسی ناموزون،
۹۹	درمان اختلالات حسی،
۱۰۰	اقدامات لازم برای درمان اختلالات حس لامسه،
۱۰۴	اقدامات لازم برای درمان اختلالات حس شنوایی،
۱۰۸	اقدامات لازم برای درمان اختلالات حس بینایی،
۱۱۲	اقدامات لازم برای درمان اختلالات حس چشایی،
۱۱۵	اقدامات لازم برای درمان اختلالات حس بویایی،
۱۱۹	فصل ۸: رفتار درمانی
۱۱۹	تحلیل رفتار کاربردی در کودکان مبتلا به طیف اتیسم (ABA)
۱۲۰	هدف از کاربرد ABA برای کودک مبتلا به طیف اتیسم،
۱۲۰	چگونه ABA بر یادگیری کودک تأثیر می‌گذارد،
۱۲۲	اجزای ABA،
۱۲۴	نکات مورد نظر در طرح محرک‌های تمیزی،
۱۲۷	فرآیند تقویت،
۱۲۹	چگونه رفتار مطلوب را به روش ABA در کودک مبتلا به طیف اتیسم ایجاد کنیم؟،
۱۳۴	انواع اشاره‌ها در برنامه ABA،
۱۳۶	روش‌های نگهداری رفتار مطلوب،
۱۳۹	روش‌های تعمیم رفتار یاد گرفته شده،
۱۳۹	روش‌های کاهش و حذف رفتارهای نامطلوب،
۱۴۵	فصل ۹: استفاده از موسیقی در درمان کودکان مبتلا به طیف اتیسم
۱۴۵	تعریف واژه موسیقی،

چرا از موسیقی در درمان کودکان مبتلا به طیف اتیسم استفاده می‌شود،	۱۴۶
تأثیر موسیقی بر ابعاد رفتاری کودکان مبتلا به طیف اتیسم،	۱۴۷
آنچه یک موسیقی درمانگر باید انجام دهد و به آن آگاهی داشته باشد،	۱۳۵
تکنیک‌های پذیرا یا دریافتی در موسیقی درمانی،	۱۵۵
تکنیک‌های فعال در موسیقی درمانی،	۱۵۸
ملودی و ریتم،	۱۶۰
سازهای موسیقی برای کودکان مبتلا به طیف اتیسم،	۱۶۲
فضای فیزیکی موسیقی درمانی،	۱۶۳
مثال‌هایی از تمرین‌های موسیقی درمانی برای کودکان مبتلا به طیف اتیسم،	۱۶۵

فصل ۱۰: سایر درمان‌ها برای کودکان مبتلا به طیف اتیسم	۱۷۱
داستان‌های اجتماعی،	۱۷۱
برنامه PECS در درمان کودکان مبتلا به طیف اتیسم،	۱۷۳
تمرینات فیزیکی و ماساژ،	۱۷۸
تربیت شنیداری،	۱۸۱
درمان راه رفتن با پنجه،	۱۸۳

فصل ۱۱: درمان‌های پزشکی	۱۸۵
دارو درمانی،	۱۸۵
رژیم غذایی و سایر مداخلات،	۱۸۸

فصل ۱۲: خانواده و مقابله با فشارهای روانی	۱۹۱
خانواده و مقابله با فشارهای روانی،	۱۹۱
واکنش‌های اولیه خانواده به تشخیص،	۱۹۲
منابع ایجاد فشار روانی برای خانواده،	۱۹۳
روش‌های مقابله با استرس در خانواده،	۱۹۶
پیش آگهی،	۲۰۰

۲۰۳	 پیوست: تجارب یک فرد مبتلا به طیف اتیسم
۲۱۵	 منابع فارسی
۲۱۶	 منابع انگلیسی
۲۱۷	 واژه نما
۲۲۵	 موضوع نما

www.ketab.ir

مقدمه

در طول سال‌ها کار بالینی با خانواده‌های دارای کودک مبتلا به طیف اتیسم به عنوان روان‌پزشک کودک همراه با سؤالات مختلفی در زمینه‌های مربوط به سبب‌شناسی، علائم بالینی، سیر و پیش‌آگهی، این اختلالات روبه‌رو بوده‌ام. ضمن صحبت با والدین آن‌ها را به بروشورها، کتاب‌های کودک فارسی، مقالات و سایت‌های اینترنتی ایرانی و خارجی در رابطه با اختلالات فراگیر رشد ارجاع داده‌ام. ولی به نظر می‌رسید هیچ‌یک از آن‌ها به تنهایی نمی‌تواند پاسخ‌گوی تمامی پرسش‌های آنان باشد. والدین این کودکان تمایل دارند که بدانند چرا فرزندشان با سایر کودکان همسال این‌گونه متفاوت است. چرا نمی‌تواند درست صحبت کند، با اطرافیان و همسالانش ارتباط برقرار کند و با اسباب‌بازی‌هایی درست و متناسب با سن خودش بازی نماید. آیا بروز این اختلالات جنبه مادرزادی دارند، آیا مثلاً با استرس‌های دوران بارداری و تغذیه کودک و یا اختلالات مغزی و ... ارتباط دارد. بسیاری از آنان درمورد کودک مبتلا به طیف اتیسم خود احساس گناه می‌کنند و پذیرش واقعیت برای والدین گاه بسیار مشکل است که همین عدم انطباق با مشکل کودک منجر به بروز افسردگی و اضطراب در آنان می‌شود که خود نیازمند درمان جداگانه برای والدین است. اما درمورد خیلی از جنبه‌های اختلالات فراگیر رشد آن‌ها نیاز به اطلاعات درست و دقیق علمی دارند.

خوشبختانه به همت نشر دانش، و علاقه‌مندی سرکار خانم رافعی کارشناس ارشد روان‌شناسی کودکان استثنایی که تجربه ۱۵ سال کار بالینی با کودکان دارای اختلال را دارند، گردآوری و تدوین این مجموعه مهم میسر شده است. کتاب در مقابل شما به‌طور ساختاری و سازمان یافته به تعریف، سبب‌شناسی، تشخیص‌های افتراقی، روش‌های

مختلف ارزیابی، درمان و توانبخشی و نیز واکنش‌های روان‌شناختی شایع در والدین می‌پردازد و نه تنها برای والدین بلکه مطالعه این کتاب را به همکاران روان‌پزشک، متخصصان کودکان، روان‌شناسان، کاردرمانگران، گفتار درمانگران، روان پرستاران و دانشجویان این رشته‌ها که همگی با این کودکان و خانواده‌های آن‌ها در ارتباط هستند، توصیه می‌نمایم.

دکتر کتابون خوشای
روان‌پزشک کودک

www.ketab.ir